

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/6/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119211624
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119211624.4

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v právnej veci starostlivosti súdu o S.. S. N., J.. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny K., dieťa rodičov: matky Z. N., J.. XX.XX.XXXX, G. Ž. XXX, právne zastúpená Mgr. Petrom Troščákom, advokátom so sídlom Hlavná 50, Prešov a otca G. N. - T., J.. XX.XX.XXXX, G. Ž. XXX, Y.. Č.. J. XX, K., právne zastúpeného JUDr. Jolanou Fuchsovou, PhD., advokátkou so sídlom kancelárie Štúrova 20, Košice, o úpravu rodičovských práv a povinností, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca a matky voči uzneseniu Okresného súdu Prešov z 22.11.2019 č.k. 28P/96/2019-283 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje uznesenie vo výroku I. a II.

II. Mení uznesenie vo výroku III. tak, že neodkladné opatrenie bude trvať po dobu 3 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal zverenia mal. S. do svojej osobnej starostlivosti a určenia výživného zo strany matky, pričom výšku výživného ponechal na rozhodnutí súdu.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol, cit.:

„I. Návrh otca na vydanie neodkladného opatrenia o zverenie mal. S. do osobnej starostlivosti zamieta,

II. ukladá rodičom a mal. S. výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v akreditovanom subjekte v U. K. O. a V. O., E. XX, K. za účelom:
- pre mal. S., redukcia čierno-bieleho myslenia u dieťaťa, rovnováha medzi myšlienkami a spomienkami dieťaťa na jedného i druhého rodiča, lepšie porozumenie cyklu anxiety u dieťaťa,
- pre otca, náprava všetkých zranených oblastí v rodičovstve odmietnutého rodiča, citlivé reakcie na rozrušenie a obviňovanie zo strany dieťaťa, dozvedieť sa o záujmoch, aktivitách a súčasnom stave dieťaťa, aby bolo uľahčené opätovné spojenie,
- pre matku, nárast podpory pre vzťah dieťaťa s druhým rodičom, nárast porozumenia, že dieťa by nemalo rozhodovať v dôležitých dospelých veciach, nárast zdieľania informácií o dieťati s otcom,

- pre všetkých spoločne, zlepšenie komunikácie a spoločného rodičovstva medzi rodičmi, stanovenie primeranej roly a hraníc v rodine a narušenie vzorcov triangulácie,

III. toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci 28P/34/2018.“

Súd svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnil správou K.. E. a obsahom listu mal. S.. Konštatoval vysoko vážny psychický stav maloletého, za ktorý nesú plnú zodpovednosť obaja rodičia, s výrazným akcentom matka, ktorá ho má v dennodennej starostlivosti. S poukazom na uvedené súd uviedol, že nie je vhodné v súčasnej dobe vyhovieť návrhu otca a zmeniť výchovné prostredie. Pre riešenie situácie v rodine súd nariadil nové výchovné opatrenie, kde presne špecifikoval úlohy akreditovaného subjektu O.. Zmena prostredia, zmena ľudí, zmena subjektu (akreditovaný subjekt, nie úrad) podľa názoru súdu dáva určitú šancu, aby sa veci pohli pozitívnym smerom. Nariadené výchovné opatrenie bude platiť popri výchovnom opatrení už nariadenom v konaní sp. zn. 30P/36/2019, a to až do právoplatného ukončenia v konaní sp. zn. 28P/34/2018.

III. Obsah odvolania otca

3. Proti uzneseniu súdu podal v zákonnej lehote odvolanie otec a navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie a jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel, a teda zveril mal. S. do jeho osobnej starostlivosti. Rovnako napadol výrok II. napadnutého uznesenia, avšak len z procesnej opatrnosti. Závery súdu považuje za nelogické, keď na jednej strane súd jasne a jednoznačne konštatuje, že stav mal. S. je vysoko vážny, pričom vinu na tomto stave nesie matka a nepristúpil k zmene výchovného opatrenia. Matka nedokázala ako preferenčný rodič primäť maloletého ani len k spolupráci so psychologičkou ÚPSVaR S.. E., nieto k realizácii aspoň nejakého styku s otcom. Dovolila X-ročnému dieťaťu prejavíť názor a myšlienky o samovražde namiesto toho, aby mu dôrazne, zrozumiteľne a citlivo vysvetlila, že mu od otca nehrozí nebezpečenstvo a že takéto myšlienky sú neprípustné. K.. E. podala správu bez toho, aby rozprávala s otcom, teda len na základe anamnézy získanej od matky a rozhovoru so synom, nepodrobila syna cielenému psychologickému vyšetreniu. Vyslovil pochybnosť, či psychologička bola oboznámená so správami K.. P.. K.. E. neodporúča syna vystaviť znaleckému vyšetreniu v najbližšej dobe, ani ho zapojiť do výchovného opatrenia, a teda jej odporúčania sú v eminentnom záujme matky. Otec má obavu, že maloletý bude odmietavo reagovať na spoluprácu s U. K. O. a V. O. a nové výchovné opatrenie bude rovnako nevykonateľné a neúčinné ako v prípade ÚPSVaR. Namieste je pristúpiť k zmene výchovného prostredia.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhol uznesenie potvrdiť a odvolanie otca zamietnuť. Zdôraznil, že mal. S. má naďalej negatívny postoj k otcovi, s otcom sa odmieta stretávať a odmieta byť zverený do jeho osobnej starostlivosti. Vyslovil potrebu spolupráce odborníka s rodinou v záujme zlepšenia naštrbených vzťahov medzi rodičmi a tiež aj medzi otcom a synom.

IV. Obsah odvolania matky

5. Matka podala odvolanie vo vzťahu k výroku II. a III. napadnutého uznesenia, pričom navrhla zrušiť uznesenie súdu v napadnutom výroku II. Namietala, že súd prvej inštancie napriek žiadosti mal. S. mu práve v tomto konaní nezmenil ustanoveného opatrovníka za triedneho učiteľa, hoc tak spravil v ostatných konaniach. Výrok II. je nedostatočne odôvodnený vo vzťahu k splneniu všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine. Za jedínú osobu, ktorej komunikačné schopnosti je potrebné zlepšiť je podľa jej názoru samotný otec. Zo správy K.. S. E. zo dňa 25.11.2019, že mal. S. bol do 1. výchovného opatrenia zapojený predčasne, na naliehanie psychológov úradu práce, v dôsledku čoho takéto výchovné opatrenie nemohlo priniesť žiaden pozitívny výsledok. Ani aktuálne nariadené výchovné opatrenie nie je v záujme maloletého dieťaťa a neprinesie želaný výsledok, pretože mal. S. ešte neprešiel psychologickou rekonvalescenciou.

6. Otec sa vo vyjadrení k odvolaniu matky pridížal svojej argumentácie o tom, že matka nemá žiaden záujem na zlepšení situácie, zlepšení vzťahu syna k otcovi. Matka maloletého manipuluje, predkladá súdu správy selektívne, tie, ktoré svedčia v jej neprospech s úmyslom brániť v zistení skutočného stavu veci súdu nepredloží. Svoje rodičovské práva matka hrubo a dlhodobo zneužíva, a preto v závere navrhol

zmenu zverenia mal. S. s poukazom na skutočnosť, že Zákon o rodine považuje kvalifikované bránenie v styku za podstatnú zmenu pomerov.

V. Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je vo výroku I. a II. vecne správne.

8. Z obsahu predloženého spisu je zrejmé, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti. Z ich spoločného vzťahu pochádza mal. S., ktorý je toho času vo faktickej osobnej starostlivosti matky. Vzťah rodičov je konfliktné krajne vyhrotený, veľmi nepriaznivým vplyvom narúša zdravý duševný vývin maloletého. Rodičia nie sú schopní konštruktívnej komunikácie, nežiaduca je aj ich vzájomná prítomnosť. Nie je sporným, že styk otca s maloletým neprebíha viac ako rok, maloletý otca odmieta, nechce sa ním stretávať. Z predložených lekárskejších správ vyplýva, že maloletý prežíva pocit sklamaní z otca, obviňuje ho zo svojho zhoršeného priemeru v škole, ako aj skutočností, že nemá brata. Súd prvej inštancie situáciu v rodine správne vyhodnotil a zvolil tomu prislúchajúci procesný postup nariadenia odbornej pomoci psychológa či referátu poradensko-psychologických služieb. Nariadená pomoc rodine sa doposiaľ nedočkala želaného účinku zmiernenia konfliktu, a to v dôsledku odmietavého postoja matky. Aj keď matka sama vybrala psychológa, ktorý sedenia rodičov uskutoční, následne psychológovi oznámila, že svoj súhlas odmieta a nie je ochotná sedieť s otcom v jednej miestnosti. Otec sa na stretnutia riadne dostavil, pričom psychológ zistil jeho frustráciu zo vzniknutej situácie. Oddiaľovanie stretnutí bolo na strane matky aj v prípade referátu poradensko-psychologických služieb.

9. Vyhodnocujúc aktuálny psychický stav dieťaťa, súd prvej inštancie nevyhovel návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia. Maloletý v liste prejavil názor, že radšej by si niečo urobil, ako by mal ísť k otcovi. Po nastolení otázky či by zmena výchovného prostredia psychický stav maloletého ešte nezhoršila, dospel súd prvej inštancie záveru, že odňatie dieťaťa matke nie je nateraz vhodné.

10. Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa

11. Podľa § 28 ods. 2 zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

12. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

13. Odvolací súd sa s prijatým právnym záverom súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu otca stotožňuje. Prihliada pritom na najlepší záujem mal. S. na navrhovanom neodkladnom opatrení. Do popredia vystupuje záujem maloletého dieťaťa na rozvíjaní jeho vzťahových väzieb s oboma rodičmi a ich širšou rodinou, ktorý sa však dostáva do vzájomného konfliktu s ostatnými kritériami najlepšieho záujmu, demonštratívne vymedzenými zákonodarcom v citovanom článku 5 zákona o rodine. Po ich vzájomnej komparácii a vyvažovaní odvolací súd právne uzatvára, v zhode so súdom prvej inštancie, že aktuálny zdravotný stav mal. S. neumožňuje zmenu výchovného prostredia maloletého v zmysle podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

14. Nie je bez významu, že bezdôvodné bránenie maloletému dieťaťu v styku s rodičom, ktorému nebolo zverené do výchovy, je pokladané právom za výrazný nedostatok vo výchove maloletého dieťaťa, ohrozujúci vývoj osobnosti dieťaťa menovite v citovej a charakterovej oblasti (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR zo dňa 30.05.1967, sp. zn. 5 Cz 57/1967, R 96/1967). V zmysle citovaného rozhodnutia odvolací súd spochybňuje výchovné prostredie matky, v dôsledku manipulácie s maloletým, je jeho stabilita negatívom. Dáva záruku toho, že dieťa bude vychovávané v ovzduší nepriateľskom druhému rodičovi, bude manipulované, citovo vydierané, programované, alebo korumpované. Žiadna z týchto výchovných metód nemôže napomôcť dosiahnuť cieľ výchovy tak, ako to formuluje Dohovor o právach dieťaťa.

15. Konfliktná situácia v rodine je dlhodobého charakteru, s postupne degradujúcim vzťahom maloletého s otcom. Citové nastavenie maloletého absolútne vylučuje prítomnosť otca, a to je čo i len počas súdom upraveného styku. Zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca je vážnym rozhodnutím, ktoré je spôsobilé výrazne negatívne sa premietnuť do duševného stavu maloletého. Vzťah maloletého s otcom nie je vybudovaný, navyše maloletý by bol v takomto prípade povinný opustiť matku, ktorá je jeho najbližšou vzťahovou osobou. Psychický stav maloletého je vážne narušený, vyhrážajúc sa ublížením na zdraví. Odvolací súd nie je presvedčený, že matka je spôsobilá vychovávať mal. dieťa v zhode s jeho zdravým duševným a sociálnym vývinom, vážnejšie dopady na zdravie maloletého by však mohla mať zmena výchovného prostredia, na ktorú maloletý nie je nateraz v žiadnom prípade pripravený. Aj keď by odňatie maloletého od matky zredukovalo jej manipulatívne pôsobenie, výchovné prostredie otca by pre maloletého bolo výrazne nestabilným, bez poskytnutia bezpečia pre jeho odmietavý postoj voči otcovi. Vyhodnotením tejto skutočnosti odvolací súd argumentuje svoje rozhodnutie o ponechaní maloletého v osobnej starostlivosti matky, v snahe predchádzať možným samovražedným, resp. samopoškodzovacím sklonom maloletého.

16. Odvolací súd však odmieta rešpektovať učenú uzurpáciu rodičovských práv matkou, preto schvaľuje snahu súdu prvej inštancie pracovať na zlepšení vzťahov v rodine. Uvedomuje si zlyhanie skôr nariadeného výchovného opatrenia, obdobne však vkladá dôveru do zmeny prostredia a personálu, ktorú ponúka U. K. O. a V. O.. Zmena vnímania rodinnej situácie maloletým akútne vyžaduje intervenciu odborníkov, ktorí budú pracovať rovnako s oboma rodičmi, nie ako tomu bolo v prípade správ K.. E., ktorá situáciu v rodine hodnotila na základe subjektívnych vyjadrení matky a za takto zisteného skutočného stavu podávala odporúčania ďalšej práce s maloletým. Komunikácia rodičov je kľúčovým prvkom zlepšenia vzťahu maloletého s otcom, preto odvolací súd trvá na nariadenom výchovnom opatrení. Spolieha na odbornosť pracovníkov centra, ktorí vyhodnotia frekvenciu stretnutí a potrebu účasti jednotlivých členov rodiny, sledujúc pritom účel výchovného opatrenia.

17. Vo vzťahu k námietke matky, že výrok II. rozhodnutia nie je dostatočne odôvodnený, odvolací súd uvádza nasledovné. Z výkladu ust. § 37 ods. 1, 2 Zákona o rodine nevyplýva záver, že výchovné opatrenie možno nariadiť len za splnenia podmienok uvedených v ods. 1 tohto ustanovenia, v ktorom je ukotvená oznamovacia povinnosť vo forme možnosti akejkoľvek osoby alebo subjektu v prípade tam uvedených skutočností s tým, že ust. ods. 2 umožňuje súdu rozhodnúť o uložení výchovných opatrení uvedených pod bodom a) až d) s jedinou podmienkou, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa. Súd zdôrazňuje, že v záujme ochrany maloletého dieťaťa je súd oprávnený prijať akékoľvek opatrenia bezodkladne, a to aj formou neodkladného opatrenia. Keďže v priebehu súdnych konaní bolo preukázané zneužívanie rodičovských práv a povinností zo strany matky nariadené výchovné opatrenie považuje odvolací súd za opodstatnené.

18. Záverom odvolací súd poznamenáva, že rodičia si musia byť vedomí toho, že povinnosťou súdu je aj v tomto prípade sledovať vykonávanie uloženého výchovného opatrenia, z týchto vyhodnotiť, či

výchovné opatrenie splnilo svoj účel a v prípade zistenia, že tomu tak nebude, má súd možnosť prijať buď opakovane obdobné opatrenie (napr. na dlhšiu dobu, alebo v inom zariadení), alebo prijať iné opatrenie v zmysle ust. § 37 Zákona o rodine.

19. Keďže matka vo svojich písomných podaniach v rámci odvolacieho konania opakovane poukazovala na vznesené námietky zaujatosti sudkyne Z. rovnako aj na námietku zaujatosti znalkyne K.. Z. P., odvolací súd poznamenáva, že týmto sa nebude zaoberať, s poukazom na odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 10.09.2019, v ktorom k týmto zaujal stanovisko.

20. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie vo výroku I. a II. ako vecne správne postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

21. V záujme efektivity výchovného opatrenia, odvolací súd vo výroku III. napadnutého uznesenia pristúpil k jeho zmene postupom podľa § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. V rodine je potrebné konať promptne a stav zlyhania výchovného pôsobenia matky čo najskôr odstrániť. Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné včasné vyhodnotenie účelnosti nariadeného výchovného opatrenia, v snahe hľadať ďalšie možnosti riešenia vážneho psychického stavu maloletého. Z tohto dôvodu odvolací súd pristúpil k skráteniu doby trvania výchovného opatrenia na dobu 3 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 2 : 1 vo vzťahu k výroku I. napadnutého uznesenia a v pomere hlasov 3 : 0 vo vzťahu k výroku II., III. napadnutého uznesenia (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).